

NAVODILA ZA VREDNOTENJE (GIMNAZIJA)

SPLOŠNA NAVODILA

Popravljalne znake pišemo na desno stran odgovora in nikoli čez odgovor dijaka.

V testno polo ne dopisujemo pravih odgovorov.

Če zaradi nečitljivosti ne moremo ugotoviti pravilnosti oziroma nepravilnosti odgovora, odgovor ovrednotimo z 0 točkami.

Pravopisnih napak v odgovorih ne popravljamo. Priznamo tudi zapis, iz katerega lahko razberemo vsebinsko pravih odgovor («toleranca ene črke»).

Ker pri vprašanih odprtega tipa ne morejo biti navedene vse možne variante odgovorov dijakov, je v teh primerih potrebno s pomočjo navodil za vrednotenje presoditi, ali je odgovor dijaka, čeprav ni zapisan z istimi besedami, strokovno sprejemljiv in odgovarja zahtevam naloge.

V navodilih za vrednotenje smo s podpičjem ločili različne možne pravilne odgovore.

1)

a)

Slika 1: Joseph Joffre, Francija -----1 točka

Slika 2: Paul von Hindenburg, Nemško cesarstvo -----1 točka

(Skupaj 2 točki.)

b)

Citat 1 – Slika 2; Hindenburg-----1 točka

Citat 2 – Slika 1; Joffre-----1 točka

(Skupaj 2 točki.)

c) Vrhovni poveljnik francoske vojske (Joseph Joffre) je verjel to, da je napadalna strategija učinkovitejša od obrambne, kar je pripeljalo do tega, da sta se obe vojskujoči se strani vkopali na bojišču pri reki Marni in začeli s pozicijskim vojskovanjem;

Ker je tudi vrhovni poveljnik francoske vojske verjel v napadalno strategijo, je Francozom pri Marni uspelo »uničiti« nemški vojaški načrt; ustaviti hitro napredovanje nemške vojske.

----- 2 točki

2)

a) Z najemanjem posojil pri prebivalcih (vojne obveznice in vojna posojila); z najemanjem posojil pri ZDA; s črpanjem lastnih rezerv; z racioniranjem preskrbe

Za vsako navedbo -----1 točka

(Skupaj 2 točki.)

b) Izolacija; pomanjkanje živil; pomanjkanje zdravil; lakota; nevarnost političnih nemirov; upad količine domačega proizvoda; racionirana preskrba; pomanjkanje moške delovne sile

Za navedbo štirih težav ----- 2 točki

Za navedbo treh ali dveh težav ----- 1 točka

Za navedbo ene težave ----- 0 točk

c) »Zima repe« se nanaša na posledice katastrofalne letine 1916 v Nemčiji oziroma na edini živež, ki je bil tedaj Nemcem na voljo. -----1 točka

Ker je država zaradi pomanjkanja skušala uvesti nadzor nad prodajo in cenami živil, se je razbohotil črni trg, na katerem so se preskrbeli s hrano tisti, ki so imeli denar ali pa zveze na podeželju, ostali so stradali. -----1 točka

(Skupaj 2 točki.)

d)

Po vojni so države z uvajanjem novih davkov finančna bremena vojne preložile na prebivalce,

-----1 točka

kar je na karikaturi prikazano v podobi dolgega suhega fanta, ki predstavlja ljudstvo, ki je po strmih stopnicah prisiljen nositi breme vojnih davkov. ----- 1 točka

(Skupaj 2 točki.)

3)

a) Pomanjkanje svetlobe; dolgočasje; statično vojskovanje

Za vsako navedbo -----1 točka

(Skupaj 2 točki.)

b) Zaradi nedejavnosti in stalnega pričakovanja napada, nenehne grožnje s smrtjo je bilo veliko vojakov duševno nestabilnih .

Upoštevajo se smiselno pravilni odgovori s pojasnilom.

----- 1 točka

c) »Rovovsko stopalo« vojak dobi, ko dolgo stoji v blatu ali zaradi ozeblin, noga mu začne gniti in mu jo morajo odrezati. ----- 1 točka

4)

a) Rovovska mrzlica; španska gripa; tifus; infekcije ran

Navedba dveh zdravstvenih težav ----- 1 točka

b) Cepivo proti tetanusu; cepivo proti tifusu; anestetiki; transfuzija krvi (s postopki shranjevanja in hlajenja krvi); plastična kirurgija (za rekonstrukcije obraza)

Navedba dveh novosti -----1 točka

c) Lazareti -----1 točka

5)

a)

Odziv na atentat: Večina politikov/strank je atentat obsodila; v Ljubljani je bil prirejen žalni shod; izdana je bila brošura »Zločin v Sarajevu«; proti srbska usmeritev -----1 točka

Odziv na avstrijski ultimatum: Z izjemo nekaterih politikov SLS politične stranke/klerikalne stranke vojni nasprotujejo.

-----1 točka

(Skupaj 2 točki.)

b) Kraljevina Srbija ni pristajala na aneksijo BiH; Kraljevina Srbija je ozemlje BiH videla znotraj Velike Srbije; Franc Ferdinand se je zavzemal za uvedbo trializma, kar bi rešilo južnoslovansko vprašanje v Avstro-Ogrski in s tem zmanjšalo možnosti Srbije postati južnoslovanski Piemont; atentator je Srb; atentator je član Mlade Bosne

-----1 točka

c) Za vojno sposobni moški med 21 in 42 letom. -----1 točka

d) Na balkanski fronti/srbski fronti, na vzhodni fronti/v Galiciji in na soški fronti.

Za pravilno navedbo treh bojišč -----2 točki

Za pravilno navedbo dveh bojišč -----1 točka

e) »Slovenski polki« so tisti, v katerih so večinoma služili Slovenci. -----1 točka

Jezik poveljevanja je bil nemški.-----1 točka

(Skupaj 2 točki.)

6)

a) Širjenje v Sredozemlju, na Balkanu, v Afriki in na svoji severozahodni meji.

Za navedbo štirih smeri -----2 točki

Za navedbo treh ali dveh smeri -----1 točka

Za navedbo ene smeri -----0 točk

b)

Na strani antante, -----1 točka

kljub članstvu v trozvezi, se je bila Italija pripravljena priključiti tisti strani, ki bi ji ponudila več ozemelj. -----1 točka

(Skupaj 2 točki.)

c) (Zavzetje Trsta in) prodor v Ljubljansko kotlino. -----1 točka

d) Obramba z opiranjem na vzpetine, ki varujejo pomembne vhode in izhode skozi Vipavsko dolino do Ljubljane. -----1 točka

e) Rapalska pogodba -----1 točka

f) B; D; E; I

Za štiri pravilne odgovore ----- 2 točki

Za tri pravilne odgovore ----- 1 točka

7)

a) Prvo besedilo: Krfska deklaracija ----- 1 točka

Drugo besedilo: Majniška deklaracija ----- 1 točka

(Skupaj 2 točki.)

b) Združevanje južnih Slovanov ----- 1 točka

c) V prvem besedilu naj bi se združili vsi južni Slovani pod političnim vodstvom srbske vladarske družine, ----- 1 točka

medtem ko drugo besedilo govori o avtonomiji južnih Slovanov znotraj Avstro-Ogrske. 1 točka

(Skupaj 2 točki.)

d) V letu 1917 se pojavi splošna naveličanost vojne, ki se na bojiščih odraža v uporih vojakov; novembra leta 1916 je Avstro-Ogrska dobila novega vladarja Karla, ki je skušal doseči mir in preurediti monarhijo; ker se že sluti poraz Avstro-Ogrske, nastajajo načrti za povojni čas

----- 1 točka

8)

a) Februarska revolucija -----1 točka

Zahteve: odprava lakote; odprava carjevega samodrštva in konec vojne

Za navedene vse tri zahteve ----- 2 točki

Za navedeni dve zahtevi ----- 1 točka

b) Uradno ima oblast začasna vlada, vendar se istočasno zaradi nedelujoče države ljudje samoorganizirajo pod vodstvom Sovjetov, (kjer imajo večino boljševiki). ----- 1 točka

c) Rusija je ostala v vojni. -----1 točka

9)

a) S sprejetjem treh odlokov: o nastanku revolucionarne vlade; o miru in o zemlji.

Navedba treh odlokov ----- 2 točki

Navedba dveh odlokov ----- 1 točka

b)

Boljševiki so bili prepričani, da bo razlastitev veleposestnikov in razdelitev zemlje kmetom, te prepričala v pravilnost boljševiške politike. -----1 točka

Ta ukrep sicer ni bil usklajen z boljševiško linijo, ki je podpirala prenos lastnine na državo in ne na zasebnike. -----2 točki

(Skupaj 3 točke.)

10)

a) Vladimir Ilič Uljanov Lenin -----1 točka

Če dijak odgovori samo Lenin, je odgovor nepopoln in se ovrednoti z 0 točkami.

b) Aristokrati; buržoazija; duhovščina; vladarji

Navedba treh ----- 2 točki

Navedba dveh ----- 1 točka

c) Po karikaturi sodeč ji je naklonjen, saj v umiku dotedanjih privilegirancev vidi očiščenje (in to ne samo v Rusiji, ampak po celem svetu). ----- 1 točka

d) Šala govori o tem, kako komunisti skušajo spremeniti naravo družbe in človeka; o radikalnih spremembah; o tem, da če razmišljaš na »star« način, nimaš kaj iskati v »novi« družbi

----- 1 točka

e) Komunistična oblast ni dovoljevala smešenja svoje oblasti, ker so bili prepričani, da se je z njihovim vzponom na oblast »zgodovina končala«, saj so nadzor nad politiko in gospodarstvom pridobili navadni ljudje, ki naj ne bi več imeli razlogov za upor. -----1 točka